

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง

Factors Affecting Drug Risk Behavior of Secondary School Students
in the Boundary Area of the Mekong Basin

บุรฉัตร จันทรแดง* เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และสัญญา เคนาภูมิ

Burachat Jandaeng* Saowaluk Kosolkittiamporn and Sanya Kenaphoom

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

Faculty of Political Science and Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University 80 Nakhonsawan Road,

Tambon Ta-lard, Am phur Mueng, Maha Sarakham Province 44000

*Corresponding Author, Email: champdh999@gmail.com

(Received: February 28, 2019; Revised: March 13, 2019; Accepted: March 22, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง 400 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ได้แก่ ปัจจัยสังคม ปัจจัยสถานการณ์ และปัจจัยจิตวิทยา

คำสำคัญ : พฤติกรรมเสี่ยง ยาเสพติด นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this research was to study factors affecting drug risk behavior of secondary school students in the boundary area of the Mekong Basin. The sample group used in this research was 400 secondary school students in the boundary area of the Mekong Basin. The sample size was determined by using Taro Yamane's formula. The instrument used in this research was a rating scale questionnaire. The research found that Factors affecting drug risk behavior of secondary school students in the boundary area of the Mekong Basin, including social factors, situation factors and psychological factors.

Keywords: Risk Behavior, Drug, Secondary Students

บทนำ

ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมเข้ากับภาวะวิกฤติต่างๆ ที่กำลังเกิดขึ้น และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ในสังคมปัจจุบันภาวะวิกฤติที่เห็นได้ชัด ได้แก่ ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการแย่งชิงทรัพยากร ความไม่

เป็นธรรมในสังคม การล่มสลายของสังคมชนบท การพลัดพรากแตกแยกในครอบครัว และความอ่อนล้าของระบบคุณธรรม จริยธรรม และสถาบันศาสนา โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ที่มีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ตามสภาพความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและยังพบว่ากลุ่มผู้ติดยาเสพติดมีการแพร่ระบาดจากกรรมกรผู้ใช้แรงงานไปยังกลุ่มนักเรียนมากยิ่งขึ้น โดยปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สืบเนื่องกันมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบันและมีแนวโน้มว่ายังคงเป็นปัญหาต่อไปในอนาคต เพราะเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อนและมีการผลิตยาเสพติดชนิดใหม่ที่มีความร้ายแรงเพิ่มขึ้นตลอดเวลา (National Drug Prevention and Suppression Center, 2017 : 9)

สถานการณ์ในปัจจุบันพบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างกว้างขวางและรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียกับประเทศชาติหลายด้านด้วยกันทั้งด้านกำลังคน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านการเมืองการปกครอง รัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจึงได้มีการกำหนดนโยบายเร่งด่วนเพื่อจะลดการระบาดและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้กลยุทธให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายในประเทศ รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดกับผู้กระทำความผิดในการค้ายาเสพติดและผู้เสพยาเสพติด (Jandeang, 2017 : 38) ประเทศไทยประสบกับปัญหายาเสพติดทั้งในด้านการเป็นพื้นที่ผลิต การเป็นพื้นที่การค้า การเป็นพื้นที่แพร่ระบาด และการเป็นทางผ่านยาเสพติด โดยมีตัวยาหลักที่ประสบปัญหาคือ ผิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า ยาไอซ์ พืชกระท่อม สีสุนร้อย สารระเหย โคเคน เอ็กซ์ตาซี และสารเสพติดประเภทวัตถุออกฤทธิ์บางชนิด โดยปัญหายาเสพติดกลายเป็นปัญหาสำคัญของชาติในทุก ๆ รัฐบาลจะต้องยกขึ้นมาเป็นนโยบายลำดับต้นๆ ในการแก้ไขปัญหายา เนื่องจากรายงานผลการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2559 มีจำนวน 169,448 คดี ผู้ต้องหา 182,225 คน เป็นคดีไม่ทราบผู้กระทำความผิด 1,282 คดี จำแนกเป็นคดียาบ้า 115,381 คดี ของกลาง 123.62 ล้านเม็ดไอซ์ 15,154 คดี ของกลาง 2,331.41 กิโลกรัม เฮโรอีน 836 คดี ของกลาง 333.57 กิโลกรัม โคเคน 63 คดี ของกลาง 54.57 กิโลกรัม กัญชาแห้ง 10,122 คดี ของกลาง 33,234.07 กิโลกรัม กัญชาสด 925 คดี ของกลาง 1,702.53 กิโลกรัม และ พืชกระท่อม 23,206 คดี ของกลาง 86,212.73 กิโลกรัม เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผลการจับกุมโดยภาพรวมในปี 2558 กับปี 2559 พบว่าตัวยาเสพติดที่สำคัญ เช่น ไอซ์ เฮโรอีน และ กัญชาแห้ง มีปริมาณของกลางเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะไอซ์ มีจำนวนคดี และปริมาณของกลางเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงปริมาณของกลางไอซ์ และเฮโรอีนที่เพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่เป็นการลำเลียงไปยังพื้นที่ภาคใต้ และการส่งออกปลายทางต่างประเทศ สำหรับยาไอซ์ มีการแพร่ระบาดในกลุ่มผู้เสพยาใหม่เพิ่มมากขึ้น (Jandeang, 2017 : 39)

จากการประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด พบว่า ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดอย่างมาก ในประเทศไทยได้แก่ เฮโรอีน และยาบ้า (แอมเฟตามีน) พื้นที่ที่มีปัญหาเฮโรอีนรุนแรง ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ โดยการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักศึกษา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและคาดว่าจะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นไป มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจากการสำรวจเพื่อประมาณการจำนวนนักเรียน/นักศึกษาที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 - ปริญญาตรีในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทยในปี พ.ศ. 2559 โดยสำนักวิจัย เอแบคโพลล์ พบว่า จากนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 5,365,942 คน ทั่วประเทศมีนักเรียน/นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถึง 663,290 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.40 โดยยาเสพติดที่แพร่ระบาดในกลุ่มนักเรียนนั้น ได้มีการผันแปรไปตามสถานการณ์ปัญหาในภาพรวม กล่าวคือ หลายปีก่อนหน้านี้ เฮโรอีนมีการแพร่ระบาดมาก แต่ในระยะหลังยาเสพติดใหม่ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มยากระตุ้นประสาทหรือหลอนประสาทบางส่วน เริ่มมีแนวโน้มได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น จากสาเหตุดังกล่าวทำให้มีผู้ติดยาและสารเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหากไม่มีการศึกษาหามาตรการในการป้องกัน แก้ไข ให้รวดเร็วและทันเหตุการณ์แล้ว อาจจะทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและทางจิตใจของนักเรียนทั่วประเทศเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นปัญหาเด็กนักเรียนติดยาและสารเสพติดยังมีผลกระทบต่อการศึกษา อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลและความมั่นคงของประเทศชาติในที่สุด (Jandeang, 2017 : 47)

พื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขงนั้น ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศลาว ซึ่งมีแม่น้ำโขงกั้นระหว่างกลางประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งพบว่าในพื้นที่ดังกล่าวนี้มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาในพื้นที่ตะเข็บชายแดนลุ่มน้ำโขงในระดับที่รุนแรง โดยเฉพาะในเขตพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอขนาดใหญ่ในจังหวัด โดยยาบ้า กัญชา สารระเหย และไอซ์ ยังคงพบการแพร่ระบาดมากในพื้นที่ อีกทั้งผู้เสพยาใหม่ (มีการใช้ยาเสพติดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี) มีอัตราสูงเฉลี่ยร้อยละ 10.36 ในขณะที่กลุ่มเยาวชนที่ไม่อยู่ในระบบการศึกษาจะมีความเสี่ยงสูงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในระบบการศึกษาถึง 5 เท่า (Narcotics Suppression Office, 2017 : 15).

ซึ่งจากสถานการณ์ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างรุนแรง รวมถึงจากการดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติดนั้น ยังขาดการวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขงมีประสิทธิภาพ (The Center for Narcotic Drugs defeats Mukdahan province, 2018 : 22) โดยจากสภาพปัญหาและความเป็นมาของการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหา และจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง เพื่อให้การดำเนินการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาในระยะยาวให้ได้ผลและทันเหตุการณ์มากที่สุด

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง จำนวน 182,194 คน

ตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง จำนวน 400 คน กำหนดขนาด

ตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์โร ยามาเน่ (Yamane, 1973 : 79)

พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพื้นที่ในเขตตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขงประกอบด้วย 7 จังหวัด ได้แก่ เลย บึงกาฬ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (1967 : 90)

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม เพื่อ

พิจารณาความตรงด้านเนื้อหา ด้านสถิติและประเมินผล และด้านภาษา เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ที่จะศึกษา เพื่อแจ้งให้นักเรียนทราบ และขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลและชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency), และค่าร้อยละ (Percentage), การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis), และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM)

ผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง (n) = 400	
	ค่าความถี่ (f)	ร้อยละ (p)
ชาย	296	74.00
หญิง	104	26.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน จำแนกตามเพศโดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ เพศชาย จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 รองลงมา ได้แก่ เพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง

ตัวแปรผล ปัจจัยที่มีผล	f3 (Path Factor, PSY)				f4 (RBhv)			
	DE	IE	TE	R ²	DE	IE	TE	R ²
f1 (SOC)	0.461*	-	0.461*	0.945	0.268*	1.360	1.821*	0.783
	(0.155)	-	(0.155)		(1.109)	(1.601)	(1.756)	
f2 (SIT)	0.046**	-	0.046**		0.332*	0.135	0.181*	
	(0.020)	-	(0.020)		(1.060)	(2.087)	(2.107)	
f3 (PSY)	-	-	-		2.951*	-	2.951*	
	-	-	-		(10.334)	-	(10.334)	

Goodness of Fit Indices

$$\chi^2 = 41.227, df = 29, p = 0.066, CFI = 0.996, TLI = 0.990, RMSEA = 0.032, SRMR = 0.029$$

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) พบว่า ตัวแปรแฝงภายนอก ($f1-f2$) ซึ่งได้แก่ ปัจจัยสังคม ($f1$; SOC) ปัจจัยสถานการณ์ ($f2$; SIT) และปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) เป็นตัวแปรซึ่งสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน (Path Factor, $f3$; PHY) และตัวแปรแฝงภายใน ($f4$; RBhv) ซึ่งได้แก่ ปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) และพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ($f4$; RBhv) โดยปัจจัยสังคม ($f1$; SOC) ปัจจัยสถานการณ์ ($f2$; SIT) และปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) ทั้ง 3 ตัวแปรสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ($f4$; RBhv) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 78.30 (RBhv; $R^2 = 0.783$) นอกจากนี้ ปัจจัยสังคม ($f1$; SOC) และปัจจัยสถานการณ์ ($f2$; SIT) ยังสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรส่งผ่าน (Path Factor) ซึ่งได้แก่ ปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 94.50 (PHY; $R^2 = 0.945$)

2. ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ($f4$; RBhv) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ประกอบด้วย ตัวแปรปัจจัยสังคม ($f1$; SOC) ตัวแปรปัจจัยสถานการณ์ ($f2$; SIT) และตัวแปรปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) ซึ่งสามารถอธิบายได้โดยเรียงลำดับตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (Total Effect; TE) จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

2.1 ตัวแปรปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) รองลงมาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ 2.951 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ($f4$; RBhv) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.2 ตัวแปรปัจจัยสังคม ($f1$; SOC) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) สูงที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ 1.821 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ($f4$; RBhv) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ 0.268 และมีอิทธิพลในทางตรงต่อตัวแปรปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ 0.461 นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรปัจจัยสังคม ($f1$; SOC) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ($f4$; RBhv) โดยส่งอิทธิพลผ่านตัวแปรปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) ด้วยค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 1.360

2.3 ตัวแปรปัจจัยสถานการณ์ ($f2$; SIT) เป็นตัวแปรที่มีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) เป็นลำดับสุดท้าย โดยมีค่าขนาดอิทธิพลโดยรวม (TE) เท่ากับ 0.181 ซึ่งมีอิทธิพลในทางตรงต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ($f4$; RBhv) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ 0.332 และมีอิทธิพลในทางตรงต่อตัวแปรปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าขนาดอิทธิพลทางตรง (DE) เท่ากับ 0.046 นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรปัจจัยสถานการณ์ ($f2$; SIT) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ($f4$; RBhv) โดยส่งอิทธิพลผ่านตัวแปรปัจจัยจิตวิทยา ($f3$; PHY) ด้วยค่าขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.135

3. ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง พบว่ามีค่าต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 ค่า χ^2 ของโมเดลมีค่าเท่ากับ 41.227 โดยมีค่า df เท่ากับ 29 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 ซึ่งเมื่อทำการคำนวณค่าไควแอสควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) พบว่ามีค่าเท่ากับ 1.421 ซึ่งมีค่า < 2.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี

3.2 ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ มีค่า CFI เท่ากับ 0.996 และ TLI เท่ากับ 0.990 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี

3.3 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า มีค่า RMSEA เท่ากับ 0.032 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี

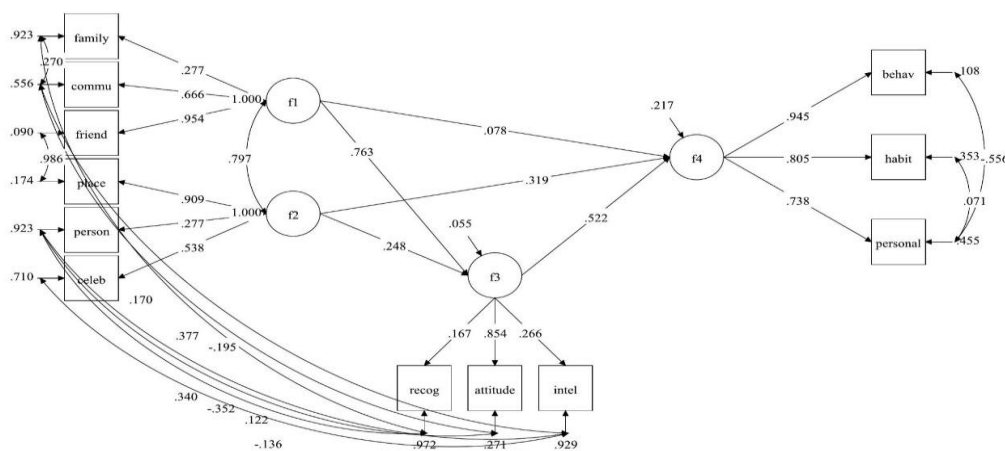
3.4 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน มีค่า SRMR เท่ากับ 0.029 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโมเดลยังมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี

ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ภายหลังการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง

ดัชนีวัดความกลมกลืน	เกณฑ์พิจารณา	ค่าดัชนีที่วัดได้	ผลการพิจารณา
χ^2 test	p-value > 0.05	0.066	ผ่านเกณฑ์/ดี
χ^2/df	< 2.00	1.421	ผ่านเกณฑ์/ดี
CFI	≥ 0.95	0.996	ผ่านเกณฑ์/ดี
TLI	≥ 0.95	0.990	ผ่านเกณฑ์/ดี
RMSEA	< 0.05	0.032	ผ่านเกณฑ์/ดี
SRMR	< 0.05	0.029	ผ่านเกณฑ์/ดี

ทั้งนี้ จากตารางที่ 3 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขงที่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี จึงสามารถแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของโมเดลดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ที่พบว่า ปัจจัยสังคม (f1; SOC) ปัจจัยสถานการณ์ (f2; SIT) และปัจจัยจิตวิทยา (f3; PHY) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ทั้ง 3 ตัวแปร โดยผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัย เป็นปัจจัยซึ่งได้รับอิทธิพลจากตัวแปรย่อย จำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยเพื่อนฝูง ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านการปฏิบัติตนของบุคคลรอบข้าง ปัจจัยด้านอิทธิพลจากดาราศาสตร์และสิ่งต่าง ๆ ปัจจัยด้านการรับรู้ ปัจจัยด้านเจตคติ และปัจจัยด้านสติปัญญา ซึ่งตัวแปรย่อยทั้ง 9 ปัจจัยนั้น เป็นองค์ประกอบของปัจจัยสังคม ปัจจัยสถานการณ์ และปัจจัยจิตวิทยา ซึ่งเป็นปัจจัยหรือตัวแปรที่ก่อให้เกิดการขับเคลื่อนทางพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ส่งผลให้ปัจจัยดังกล่าวทั้ง 9 ตัวแปรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง

โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา คุณารักษ์ (Kunarak, 2012 : 98) ที่ได้ศึกษารูปแบบการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เกี่ยวกับยาเสพติด/เด็กและเยาวชน โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำ คือ ระบบเศรษฐกิจ ระบบการเมืองการปกครอง ระบบสังคม และระบบการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐวุฒิ ประมอญ (Pramong, 2012 : 12) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของปัญหาเสพติดในกลุ่มนักเรียนและเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมด้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน โดยผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านปัจจัยเชิงสาเหตุการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนประกอบด้วย 1.1 ปัจจัยด้านสติปัญญา (Intelligence Quotient) 1.2 ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) 1.3 ปัจจัยด้านความสามารถในการแก้ปัญหาและการกล้าเผชิญวิกฤต (Adversity Quotient) 1.4 ปัจจัยด้านครอบครัว (Family) 1.5 ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social and Environment) 1.6 ปัจจัยด้านโรงเรียน (School) และ 1.7 ปัจจัยด้านพฤติกรรมติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน (Behavior) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายสุตา สุขแสง (Suksang, 2015 : 27) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสงขลา โดยผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงใช้สารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสงขลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Harger (1971 : 45) ที่ได้ศึกษาถึงวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดให้โทษในชนชั้นกลางของอเมริกา โดยผลการวิจัยพบว่าเด็กที่ขาดความอบอุ่นจากครอบครัวมีผลต่อการติดยาเสพติดของวัยรุ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Paulson (1971 : 69) ที่ได้ทำการวิจัยนักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดให้โทษ และนักศึกษาที่ไม่ใช้ยาเสพติดให้โทษ โดยผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดในด้านบรรยากาศของครอบครัวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Land (1984 : 41) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนเพื่อติดตามดูพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 4 โดยผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความนึกคิดของเด็ก แต่ไม่ใช่แรงกดดันโดยตรงต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ โดยอิทธิพลของเพื่อนจะเป็นแรงผลักดันทำให้คนเกิดการกระทำใดกระทำหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นในกลุ่ม นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Feinstein (2005 : 95) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ยาเสพติดของนักศึกษา โดยผลการวิจัยพบว่าการใช้ยาเสพติดของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการใช้ยาเสพติดของผู้ปกครอง กล่าวคือ ถ้าผู้ปกครองของนักศึกษาค้นใดที่ใช้ยาเสพติดชนิดใดแล้ว นักศึกษาค้นนั้นก็จะมีความโน้มที่จะใช้ยาเสพติดชนิดนั้นตามไปด้วย

2. ผลการศึกษาความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง

จากผลการศึกษาความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด รวมถึงได้มีการศึกษาถึงกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด ซึ่งเป็นการยืนยันถึงกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของการวิจัยในการวิจัยระยะที่ 1 ก่อนที่ผู้วิจัยจะนำกรอบแนวคิดตัวแปรและองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าสู่การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ซึ่งส่งผลให้โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐวุฒิ ประมอม (Pramong, 2012 : 53) ที่ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของปัญหาเสพติดในกลุ่มนักเรียนและเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมต้านยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน โดยผลการวิจัยพบว่าพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี ซึ่งค่าดัชนีการประกอบอยู่ระหว่าง 0.11 - 4.32 โดยองค์ประกอบด้านสติปัญญา มีค่าดัชนีการประกอบอยู่ระหว่าง 0.89 ถึง 2.83 องค์ประกอบด้านความฉลาดทางอารมณ์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 1.89 ถึง 2.42 องค์ประกอบด้านความสามารถในการแก้ปัญหา และการกล้าเผชิญวิกฤต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง 1.96 ถึง 2.60 องค์ประกอบด้านครอบครัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 1.82 ถึง 2.50 องค์ประกอบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง 2.04 ถึง 2.74 องค์ประกอบด้านโรงเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.92 ถึง 2.29 และองค์ประกอบด้านพฤติกรรมการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ ระหว่าง 0.48 ถึง 1.43 ส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมการติดยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่ดี ซึ่งพิจารณาได้จากค่าไคสแควร์มีค่าเท่ากับ 328.29; $p=0.37763$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 321 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.94 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.92 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.008 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียน มีค่าเท่ากับ 0.94 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียน ได้ร้อยละ 94

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ได้แก่ ชุมชนในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง ควรมีบูรณาการระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ ชุมชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ในการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขงไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างและพัฒนากันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง อันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขงต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขง
2. โดยบริบทของโรงเรียนและจังหวัดแต่ละจังหวัดแตกต่างกัน จึงควรมีการศึกษาอย่างเจาะลึกในโรงเรียนและจังหวัดแต่ละจังหวัด เพื่อให้ได้แนวทางในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ตะเข็บชนแดนลุ่มน้ำโขงที่มีความเหมาะสมสำหรับโรงเรียนแต่ละโรงเรียนและจังหวัดแต่ละจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- Kunarak, K. (2012). *Development of preventive measures for repetitive drug offenses: Case study of Observation and Boiling Place for Children and Youth*. Doctor' s thesis. Silpakorn University. (in Thai)
- Pramong, N. (2012). *Development of a form of anti-drug activity in students*. Doctor' s Thesis. Valaya Alongkorn Rajabhat University. (in Thai)
- Jandeang, B. (2017). Analysis of Current Drug Situation Problem. *Journal of Research and Development Institute Rajabhat Maha Sarakham University*, 4(2), 37-52. (in Thai)
- Suksang, S. (2015). *Factors influencing drug use risk behaviors of lower secondary school students in Changwat Songkhla*. Hat Yai: Hat Yai University. (in Thai)
- National Drug Prevention and Suppression Center. (2017). *Ordering guidelines for reducing drug harm (Harm Reduction)*. Office of the Narcotics Control Board, Bangkok: Ministry of Justice. (in Thai)
- Narcotics Suppression Office. (2017). *Prevention and solution of drug problems in educational institutions*. Office of the Narcotics Control Board, Bangkok: Ministry of Justice. (in Thai)
- The Center for Narcotic Drugs defeats Mukdahan province. (2018). *Guidelines to overcome drug abuse in Mukdahan province*. Mukdahan: The Center for the Empowerment of the Province of Narcotic Drugs. (in Thai)
- Feinstein, A. (2005). Mild traumatic brain in jury: The silence epidemic. *Canadian Journal of Public Health*, 19(5), 325-326.
- Harger, D. L. (1971). *Avent Drug Use in Middle America Social Psychological Correlates*. Boston: Houghtom Mifflin.
- Land, N. (1984). *Adolescence's risk behavior*. International Edition: McGraw – Hill.
- Likert, R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill.
- Paulson, Pa, C. (1971). *Psychological Factors in Drug Use Among Community College Students*. *Dissertation Abstracts*. 31(9), 5455-5456 B
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis (3rd Ed)*. New York: Harper and Row.